

Ейтор

ВІЛЛА-ЛОБОС

Heitor Villa-Lobos

(1887 – 1959)



Народився в Ріо-де-Жанейро. Навчався в консерваторії, де навчальний курс цілком ґрунтувався на європейській традиції, проте потім кинув навчання і знайомився з музикою «напрям», завдяки музичним зустрічам у будинку батька. Після його смерті заробляв на життя, виступаючи акомпаніатором в німому кіно, а також граючи у вуличних оркестрах. Пізніше став скрипалем в оперному театрі.

У 1912 році одружився на піаністці Люсіль Гімарайнш (Lucília Guimarães) і почав кар'єру композитора. Вперше його твори було опубліковано в 1913 р. У ранній період творчості зазнав впливу веризму (до цього в Бразилії панувала італійська опера). Деяким з творів притаманні характерні для веризму мелодрамазм, перебільшена емоційність, чутливість почуттів. На творчому розвитку композитора відбилося також захоплення музикою **Ваґнера** (насамперед його оркестровим стилем). Але вплив імпресіонізму найсильніше позначився на творчості Вілла-Лобоса, що виявляється в декоративній барвистості гармонії (велика кількість хроматизмів, альтерованих акордів), ажурною оркестровкою (пристрасть до камерних складів, до несподіваних тембрових зіставлень), вишуканою (найчастіше важкою для виконання) фортепіанною фактурою. Поєднання імпресіоністської техніки з національною основою характерне для фортепіанної сюїти з 3 циклів «Світ дитини» (1918, 1921, 1925) – одного з найкращих творів Вілла-Лобоса, і фортепіанного циклу «Сіранди» (1926).

У його творчості знайшли відображення нові віяння європейської музики (фп. тріо No 3, 1918; Тріо для гобоя, кларнета і фагота, 1921). Риси неокласицизму притаманні творам 30-40-х рр. з їх своєрідним «необахіанством», широким використанням класичної лінійної поліфонії. З найбільшою повнотою принципи неокласицизму втілилися в одному з популярних творів Вілла-Лобоса – циклі «Бразильські Бахіани» (1930-44). Не вдаючись до зовнішньої стилізації, він трактує форми бахівської епохи «по-бразильськи»: «Прелюдія» з «Бахіана» No 1 написана в характері народної ліричної пісні модіні, «Інтродукція» має підзаголовок «Емболада» (бразильська жартівлива пісня-скоромовка), «Євшан» з «Бахіана» No 4 – «Пісня сертао», «Жига» з «Бахіана» No 7 – «Сільська кадрили» і т. п.

Творча спадщина Вілла-Лобоса (понад 1000 творів, багато з яких не опубліковано і не присутні в каталогах) відрізняється жанровим розмаїттям. Серед творів композитора – балети, опери, симфонічна, хорова, камерно-інструментальна музика і не тільки. З симфонічних жанрів йому ближче поема, сюїта. Одна з особливостей творчості Вілла-Лобоса – прагнення до сюжетності, що знаходить відображення в його симфоніях. Перу Вілла-Лобоса належить навчальний посібник «Практичний посібник для вивчення фольклору» у 6 томах («Guia Pratico – Estudo Folclorico», 1932) – енциклопедія музично-поетичного фольклору Бразилії.

У 1959 році відбулася прем'єра фільму Мела Феррера «Зелені маєтки» (Green Mansions). Симфонічна версія музики до фільму – *В лісах Амазонки* - зробила композитора знаменитим і популярним за межами Бразилії.